

Zachte, poëtische versie van Hugo Claus' duistere inceststuk 'Bruid in de morgen'

Theater

Een bruid in de morgen

Van Hugo Claus. TA-2, van Toneelgroep Amsterdam i.s.m. Frascati. T/m 18/10, Frascati, Amsterdam. Inl: tga.nl

Door **Herien Wensink**

Verrassend licht en liefdevol, dat is Hugo Claus' *Een bruid in de morgen* (1955) in de regie van Maren Bjørseth - haar debuut bij Toneelgroep Amsterdam. Claus' eerste avondvullende toneelstuk is inktzwart en omstreken, vanwege de incest tussen zus Andrea en haar (zwakbegaafde) broer Thomas. De zus, de moeder die haar zoon uithuwelijkt, de treurige, trouwlustige nicht - iedereen maakt misbruik van hem. Maar zo duister ziet Bjørseth het niet. Integendeel.

In haar regie zijn broer en zus, innemend vertolkt door Alwin Pulinckx en Héléne Devos, veeleer lotgenoten. Zij verschansen zich samen in een wereld van tere, kinderlijke verbeelding die ontspanning biedt uit het harde universum van hun ouders. Pulinckx speelt Thomas zeker niet zwakzinnig; hoogstens is hij wat naïef en impulsief, en een tikje licht ontvlambaar. Over zijn ge-

zicht, dat straalt van puppyachtig enthousiasme, trekt maar soms, heel even, een wolk van onbegrip voorbij. De jeugdige, tengere Devos, de dunne beentjes bloot onder een wit T-shirt, is geenszins een egocentrisch verleidster, maar een beschadigd kind dat schuilt bij haar broer omdat ze de volwassen realiteit niet aankan. De liefde tussen broer en zus is hier niet 'fout' - naar een eventuele seksuele relatie wordt slechts impliciet verwezen - maar het is wel een vlucht, die onmogelijk voort kan duren.

In de geïsoleerde microkosmos van het gezin - Marjolijn Brouwer ontwierp een wit satijnen trouwtent, op een houten eilandje - treedt een buitenstaander binnen, die de

boel algauw ontwricht. Zijn oudere nicht Hilda (een gastrol van Camilla Siegertsz) heeft haar zinnen op Thomas gezet. De moeder (Marieke Heebink) juicht dit toe: Hilda's fortuin is meer dan welkom in het veelgeplaagde, verarmde gezin. Maar de gok pakt verkeerd uit: als de symbiotische relatie tussen broer en zus wordt opgebroken, wordt dat de laatste fataal.

Zacht en poëtisch, dat is de regie van Bjørseth. Komisch ook. Zo maakt Siegertsz een hilarische clownsact van de rol van Hilda, een libidineus kindvrouwkje dat bijkans uit haar jurkje barst van lust. Haar kokette gebaartjes kunnen de geilheid maar nauwelijks verhullen. Maar ze is óók kwetsbaar en tragisch. Hilda is de nar in dit drama, zoals ze, weliswaar onbedoeld, de droevige waarheid blootlegt. Siegertsz' uitvergroete speelstijl, die een handelsmerk van Bjørseth lijkt, botst nogal met het naturel van de acteurs van Toneelgroep Amsterdam. Maar dat is inhoudelijk gerechtvaardigd. En ook Marieke Heebink geeft haar vertolking een paar rake karikaturale accenten mee.

In de zachtheid en komische zwier gaat wel iets van Claus' scherpte verloren. En in de vorm ontbreekt nog een nadrukkelijke eigen visie van de regisseur. Resteert een fraaie, maar ook wat brave voorstelling, waar de brutaliteit die Bjørseth in eerdere regies toonde, een beetje wordt gemist.

Alwin Pulinckx en **Héléne Devos**, met achter hen nicht Camilla Siegertsz

FOTO: JAN VERSWEYELD